

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgrwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol
Dyddiad:	21 Tachwedd, 2023
Pwnc:	Enwebiad Pwyllgor – Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol / Panel Rhiantu Corfforaethol
Pwrpas yr Adroddiad:	Enwebu un Aelod Etholedig o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol i wasanaethu ar y Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Panel Rhiantu Corfforaethol
Cadeirydd Sgrwtini:	Cyng Douglas Fowlie
Aelod(au) Portffolio:	Cyng Alun Roberts, Deilydd Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol Cyng Gary Pritchard, Dirprwy Arweinydd a Deilydd Portffolio Gwasanaethau Plant, Ieuenctid a Thai
Pennaeth Gwasanaeth:	Lynn Ball, Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro Fôn Roberts, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol / Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd Arwel Owen, Pennaeth Gwasanaethau Oedolion
Awdur yr Adroddiad:	Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini
Rhif Ffôn:	07971167198
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau Sgrwtini

1 – Argymhelliad/Argymhellion

A1 Gofynnir i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol enwebu un Aelod Etholedig o blith y Pwyllgor Sgrwtini i wasanaethu ar y **Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Panel Rhiantu Corfforaethol**.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Amherthnasol

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgrwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

- 3.1** Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]
- 3.2** Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]
- 3.3** Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]
- 3.4** Sgrwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]
- 3.5** Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

3.6 Effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar:

- y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol)
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgrwtini Allweddol

Amherthnasol

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. Cefndir

1.1 Bydd Aelodau'n ymwybodol y rhoddwyd ystyriaeth i nifer o banelau sydd angen cynrychiolaeth Aelod Sgrwtini mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 20 Mehefin, 2022. Cytunwyd ar enwebiadau ar gyfer y 3 Phanel Sgrwtini. Mae'r adroddiad hwn yn trafod aelodaeth y Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Panel Rhiantu Corfforaethol.

1.2 Mae cylch gorchwyl y Panel ynghlwm (**Atodiad 1**) er mwyn cynorthwyo'r Aelodau yn y broses enwebu.

2. Trafodaeth

2.1 Aelodaeth y Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol

Nid yw aelodaeth y panelau'n ddarostyngedig i'r egwyddorion a'r rheolau cydbwysedd gwleidyddol¹. Mae aelodaeth graidd y Panel yn cynnwys:

- **Aelodau Etholedig** – 4 Aelod o'r ddau Bwyllgor Sgrwtini²
- **Deilyddion Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd** – fel sylwedyddion heb bleidlais
- **Swyddogion** – Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol / Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, Pennaeth Gwasanaethau Oedolion, Rheolwr Sgrwtini.

2.2 Aelodaeth Gyfredol y Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol

Yn sgil ystyriaeth gan y ddau Bwyllgor Sgrwtini ym mis Mehefin 2022³, mae aelodaeth gyfredol y Panel fel a ganlyn:

- **Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol (4 Aelod)**
 - Cyng Llio Angharad Owen
 - Cyng Sonia Williams

¹ Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 yn nodi'r prif egwyddorion sy'n rheoli cydbwysedd gwleidyddol awdurdodau lleol

² Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio

³ Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Mehefin, 2022 a'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio ar 21 Mehefin, 2022

- iii. Cyng Jackie Lewis
- iv. Cyng Alwen Watkin

- **Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio (4 Aelod)**

- i. Cyng Euryr Morris (Cadair)
- ii. Cyng Pip O'Neill (Is-gadair)
- iii. Cyng John Ifan Jones
- iv. Cyng Jeff Evans.

2.3 Mae un sedd wag wedi codi ar y Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol o ganlyniad i ymddiswyddiad y Cyngorydd Alwen Watkin. Daw'r sedd wag hon o blith yr Aelodau Etholedig sy'n cynrychioli'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol ar y Panel. O ganlyniad, mae yna hefyd sedd wag ar y Panel Rhiantu Corfforaethol.

3. Materion ar gyfer eu hystyried

3.1 Gofynnir yn awr i'r Pwyllgor Sgrwtini enwebu un Aelod Etholedig i wasanaethu ar y Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Panel Rhiantu Corfforaethol.

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Amherthnasol

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Amherthnasol

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Amherthnasol

7 – Goblygiadau Ariannol

Amherthnasol

8 – Atodiadau

Cylch Gorchwyl – Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Anwen Davies, Rheolwr Sgrwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni LL77 7TW

CYLCH GORCHWYL A *MODUS OPERANDI*

PANEL SGRIWTINI GWASANAETHAU CYMDEITHASOL / PANEL RHiantu CORFFORAETHOL

RHAN I – CEFNDIR A CHYD-DESTUN

Craffu ar y Gwasanaethau Cymdeithasol

Mae cadw plant a phobl ifanc sy'n agored i niwed yn ddiogel yn rôl hanfodol bwysig ac yn un sy'n gofyn i'r Cyngor a phartneriaid weithio'n effeithiol efo'i gilydd. Cafwyd sylw cyhoeddus sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf oherwydd enghreifftiau proffil uchel cenedlaethol lle mae'r system wedi methu unigolion bregus, gyda chanlyniadau trychinebus.

Wrth adrodd ar ganlyniadau arolwg gwael, mae'r Arolygaethau¹ yn y maes gofal yn aml yn dyfynnu arfer craffu gwael ochr yn ochr â methiannau yn agweddau eraill y system. Mae sicrhau craffu ystyrllon a chadarn o'r polisïau a'r gefnogaeth a'r gwasanaethau sydd ar gael i warchod plant a phobl ifanc bregus felly'n elfen allweddol o rôl arweinyddol yr aelodau Sgriwtini.

Mae sicrhau craffu ystyrllon a chadarn o'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn elfen allweddol o rôl arweinyddiaeth Aelodau Sgriwtini ac yn llawer mwy nag ychwanegu gwerth at benderfyniadau'r Pwyllgor Gwaith yn unig. Mae'n golygu sicrhau bod proses sgriwtini briodol yn rhan o'r gwaith cynllunio, gweithredu a gwaith dilynol ar benderfyniadau allweddol sy'n effeithio ar unigolion bregus yn ein cymunedau lleol neu yn y system ofal. Felly, gall craffu effeithiol:

- Herio'n effeithiol
- Dal y rhai sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif; a
- Cynorthwyo'r Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniadau cadarn ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Rhiantu Corfforaethol

Mae rôl a chyfrifoldebau Rhiantu Corfforaethol yr Awdurdod Lleol wedi'u diffinio mewn statud² ac yn berthnasol i Aelodau Etholedig, swyddogion ac asiantaethau partner. Fel rhieni corfforaethol, dylai pob Aelod geisio cael y wybodaeth ddiweddaraf am blant yng ngofal y Cyngor a'r rhai sy'n gadael gofal ac mae'r Panel Rhiantu Corfforaethol yn fforwm pwysig ar gyfer trafodaeth fanwl a rheolaidd ar faterion allweddol.

Ein Trefniadau Lleol

Mae craffu ar y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi esblygu a datblygu ers sefydlu'r³ Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol. Roedd rôl y Panel yn canolbwyntio ar fonitro a chraffu ar gynnydd a'r pellter a deithiwyd yn erbyn rhaglen wella'r Gwasanaethau Cymdeithasol a pherfformiad yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol; rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar gynnydd digonol ac amserol / perfformiad lleol. Mae'r gwaith craffu a wnaed gan y Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol blaenorol yn ystod y Weinyddiaeth ddiwethaf wedi bod yn ddatblygiad cadarnhaol, gan gael effaith ar berfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol a'r daith wella:

¹ Arolygiaeth Gofal Cymru; Comisiwn Ansawdd Gofal (Lloegr)

² Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015

³ Sefydlwyd Panel Gwella Gwasanaethau Plant ym mis Mehefin, 2017 ac ehangwyd ei sgôp i gynnwys Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion ym mis Mehefin, 2019.

- Datblygu model yn ffocysu ar grŵp llai o aelodau
- Aelodau'n datblygu lefel o arbenigedd
- Annog presenoldeb da a gweithio mewn tîm

Cyfrifoldebau Rhiantu Corfforaethol

Yn sgil adroddiad⁴ Archwilio Mewnol ar drefniadau rhiantu corfforaethol yr Awdurdod, mae'n amserol adolygu'r cylch gorchwyl a'r trefniadau llywodraethu sy'n cefnogi'r Panel Rhiantu Corfforaethol er mwyn cyd-fynd â Phanel Sgriwtini'r Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae'r ddogfen hon felly yn anelu at ymgorffori'r materion a ganlyn:

- i. Cylch gorchwyl diwygiedig
- ii. Fframwaith llywodraethu ac ysgrifenyddiaeth i gefnogi'r Panel i gynnwys – blaen raglen waith ffurfiol, adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Gwaith, adroddiadau sy'n amlinellu materion allweddol i Aelodau eu hystyried ac unrhyw argymhellion.

RHAN II – CYLCH GWAITH A CHWMPAS Y PANEL

CYLCH GWAITH

Mae'n **gam naturiol nesaf** i ddatblygu gwaith sgrwtini Aelodau ymhellach ar y Gwasanaethau Cymdeithasol gan sicrhau chwmpas ehangach i'w gwaith, gyda'r manteision allweddol a ganlyn:

- Datblygu model o weithio yn y Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n canolbwyntio ar grŵp llai i alluogi Aelodau i gymryd mwy o ran, i ddatblygu lefel o arbenigedd pwnc ac i annog presenoldeb da a gwaith tîm
- Cryfhau gallu Aelodau i herio perfformiad ymhellach drwy wella ansawdd gwybodaeth a data am ysgolion
- Fforwm i drafod gwybodaeth am risgiau Gwasanaeth fel sail i lywio rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
- Fforwm i ddatblygu grŵp o Aelodau gyda'r arbenigedd a pherchnogaeth i arwain trafodaethau ar faterion Gwasanaethau Cymdeithasol yn y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol

Yr hyn mae'r Arolygiaeth Gofal yn disgwyl ei weld o ran arweinyddiaeth wledyddol:

Mae gan Aelodau Etholedig wybodaeth a dealltwriaeth gynhwysfawr o arfer a pherfformiad i'w galluogi i gyflawni eu cyfrifoldebau'r effeithiol.

Rôl y Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol fydd:

1. Monitro a chraffu mewn modd ystyrion a chadarn ar:
 - Gynnydd a'r pellter a deithwyd yn erbyn rhaglenni datblygu'r Gwasanaeth
 - Berfformiad meintiol ac ansoddol y Gwasanaethau Cymdeithasol.

⁴ Panel Rhiantu Corfforaethol: Adroddiad Archwilio Mewnol dyddiedig Ionawr, 2021

2. Sicrhau bod llais plant, pobl ifanc ac oedolion yn cael ei glywed wrth ystyried effeithiolrwydd ac effaith gwasanaethau
3. Cyflawni cyfrifoldebau'r cyn Banel Rhiantu Corfforaethol (**Atodiad 1**)
4. Cynnig sicrwydd i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar yr elfennau canlynol:
 - Cynnydd digonol ac amserol wrth wireddu rhaglenni datblygu'r Gwasanaeth
 - Perfformiad meintiol ac ansoddol y gefnogaeth a'r gwasanaethau gofal ar gael i blant, pobl ifanc ac oedolion
 - Digonolrwydd ein cyfrifoldebau rhiantu corfforaethol.

CWMPAS

Pwnc	Ffocws Rhaglen Waith	Amserlen
Sgriwtini Effeithiol	Anwytho aelodau'r Panel – fformat gweithdy.	Gorffennaf 2021 ac yn ystod cyfarfodydd y Panel.
Sgiliau	Sgiliau - mewnbynnau hyfforddi a datblygu i sicrhau eglurder o ran rôl a gwybodaeth am y pwnc er mwyn galluogi craffu effeithiol e.e AGC, arweinwyr meysydd gwasanaeth, partneriaid.	Cyflawni drwy gydol y flwyddyn ddinesig gan sicrhau aliniad â gwaith sgriwtini y Panel
Hunan-werthuso	Hunan-werthuso – Aelodau'n beirniadu eu perfformiad eu hunain er mwyn galluogi adolygu, myfyrio a dysgu. Amcanion: <ol style="list-style-type: none"> i. Cymryd stoc ii. Adolygu, gwerthuso a myfyrio iii. Sefydlu sylfaen ar gyfer y cyfnod nesaf iv. Cadarnhau perchnogaeth yr Aelodau. 	Yn flynyddol – i'w benderfynu gan aelodau'r Panel
Rhiantu Corfforaethol	Mewnbynnau hyfforddi a datblygu i sicrhau eglurder o ran rôl a chyfrifoldebau	I'w gadarnhau – trafodaeth gydag aelodau'r Panel
Sgiliau a Gwybodaeth		
Ffocws	Fframwaith Cyfreithiol Darpariaeth gofal ar Ynys Môn Canlyniadau ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal Strategaeth Derbyn Gofal a Gadael Gofal.	I'w gadarnhau – trafodaeth gydag aelodau'r Panel
Ymweliadau Laming	Aelodau Etholedig ac Uwch Arweinwyr i gwrdd â staff o amrywiaeth o dimau er mwyn clywed profiadau uniongyrchol staff.	I'w gadarnhau – trafodaeth gydag aelodau'r Panel
Rhanddeiliaid	Craffu ar:	Cyflawni drwy gydol y flwyddyn ddinesig

Pwnc	Ffocws Rhaglen Waith	Amserlen
	<ul style="list-style-type: none"> lais / ddylanwad rhanddeiliaid yn narpariaeth Gwasanaethau Cymdeithasol Ynys Môn effeithiolrwydd gweithio mewn partneriaeth wrth gefnogi darpariaeth Gwasanaethau Cymdeithasol 	gan sicrhau aliniad â gwaith sgrwtini y Panel
Llais y Defnyddiwr Gwasanaeth	Craffu effeithiolrwydd y mecanweithiau sydd mewn lle i glywed llais plant, pobl ifanc ac oedolion fel rhan annatod o ddarpariaeth Gwasanaethau Cymdeithasol Ynys Môn.	Cyflawni drwy gydol y flwyddyn ddinesig gan sicrhau aliniad â gwaith sgrwtini y Panel
Perfformiad	Monitro Dangosyddion Perfformiad mewnol ar draws Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd.	Cyflawni drwy gydol y flwyddyn ddinesig gan sicrhau aliniad â gwaith sgrwtini y Panel
Rhaglenni Datblygu Gwasanaethau Cymdeithasol a Sicrhau Ansawdd	Derbyn diweddariadau mewn perthynas â Rhaglen Ddatblygu'r Gwasanaethau Cymdeithasol a gwaith Sicrhau Ansawdd.	I'w gadarnhau – trafodaeth gydag aelodau'r Panel

RHAN III – TREFNIADAU LLYWODRAETHIANT

1. Aelodaeth y Panel

Ni fydd aelodaeth y Panel yn amodol ar egwyddorion a rheolau cydbwysedd gwleidyddol⁵.

Bydd aelodaeth graidd y Panel yn cynnwys:

- i. **Aelodau Etholedig** - 4 Aelod o'r ddau bwyllgor sgrwtini
- ii. **Aelodau Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol (Oedolion a Gwasanaethau Plant)** – fel sylwedyddion, heb bleidlais
- iii. **Swyddogion** – Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol, Pennaeth Gwasanaethau Oedolion, Rheolwr Sgrwtini.

Bydd gwaith y Panel yn golygu y bydd angen i Aelodau Etholedig eraill (ee o'r Pwyllgor Gwaith) a / neu swyddogion o feysydd gwasanaeth eraill fynychu'r Panel.

Panel Rhiantu Corfforaethol

Fel yr uchod a hefyd:

Cyngor Sir Ynys Môn

- i. **Aelodau Etholedig** – Deilyddion Portffolio – Tai, Plant ac Addysg
- ii. **Prif Weithredwr (cadeirio)**
- iii. **Gwasanaethau Cymdeithasol** – Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol, Rheolwr Gwasanaeth – Ymyrraeth Ddwys; Swyddogion Adolygu a Diogelu Annibynnol, Swyddogion Addysg Plant mewn Gofal a Gwasanaethau Ieuencid
- iv. **Housing Services** – Pennaeth Gwasanaethau Tai

⁵ Mae Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 yn nodi'r prif egwyddorion sy'n rheoli cydbwysedd gwleidyddol awdurdodau lleol

- v. **Addysg** – Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc; Uwch Reolwr – Llesiant
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr University Health Board
- vi. Cyfarwyddwr Cynorthwyol (Gwasanaethau Plant)
- vii. Nyrs Plant mewn Gofal
- viii. **Cymdeithas Rhieni Maeth Ynys Môn** – 1 cynrychiolydd
- ix. **Tros Gynnal** – 1 cynrychiolydd

2. Amllder Cyfarfodydd a Chworwm

- **Amllder cyfarfodydd** – sefydlwyd fel panel sefydlog i sicrhau atebolrwydd, trosolwg a chraffu'r gwasanaethau cymdeithasol / riantu corfforaethol ar Ynys Môn, fel sydd wedi'i gynhoi yn y tabl uchod. Bydd y Panel felly'n cyfarfod yn rheolaidd, yn unol ag amserlenni cyflwyno adroddiadau cynnydd ar graffu gwasanaethau cymdeithasol i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.
- **Quorum** – ni fydd yn berthnasol i'r panel.

3. Cofnodi Cyfarfodydd a Threfniadau Adrodd

- Bwriedir rhedeg y panel ar ffurf cyfarfod busnes. Bydd yr Uned Sgriwtini'n coladu a dosbarthu unrhyw bapurau wrth baratoi ar gyfer pob cyfarfod a darparu rhestr o bwyntiau gweithredu yn dilyn pob cyfarfod
- **Trefn adrodd** – cyflwyno adroddiadau rheolaidd gan aelodau'r panel i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

[26/05/22]